

Sairauksien vaikutus
seksuaalisuuteen

Sairauksien vaikutus seksuaalisuuteen

- monet sairaudet vaikuttavat seksuaalisuuteen ja sen toteuttamiseen
 - tarpeet ja toiveet seksuaalisuuteen liittyen säilyy
- oma tai puolison sairastuminen vaikuttaa parisuhteeseen ja seksuaalisuuteen
 - tilapäisesti tai loppuelämäksi

Sairauksien vaikutus seksuaalisuuteen

- pitkäaikaissairaudet aiheuttavat seksuaalitoiminnan häiriöitä
 - erektiohäiriöt
 - emättimen kuivuus
- lisäksi sairaudet voivat heikentää halua
 - minäkuva muuttuu -> vaikuttaa itsetuntoon
- kumppanuus voi vaihtua hoivasuhteeksi ja seksuaalielämä kuihtua kasaan
- sairaudet haastavat etsimään erilaisia tapoja toteuttaa seksuaalisuutta (läheisyys, hellyys, suukottelu, halaukset...)

Mitkä sairaudet vaikuttavat seksuaalisuuteen?

esimerkiksi:

- sydän- ja verisuonisairaudet
- diabetes
- syöpäsairaudet
- neurologiset sairaudet
- muistisairaudet

Sydänsairaudet ja seksuaalisuus

- seksiin voi liittyä pelkoja sydäntapahtuman jälkeen
 - avoin keskustelu tärkeää
- sydänsairauksien yhteydessä esiintyvät seksuaalitoiminnon häiriöt:
 - erektiohäiriöt
 - viivästynyt ejakulaatio
 - emättimen kostumisen ongelmia
 - haluttomuus

Sydänsairaudet ja seksuaalisuus

- jos sydänpotilas pystyy selviytymään arjen askareista, ei yhdyntäkielto ole tarpeen
 - yhdyntä vastaa rasittavuudeltaan parin kilometrin reipasta kävelyä tai portaiden nousua yhden kerrosvälin
 - itsetyydytys on hyvä testi kivuille
- sydänpotilaan tulee välttää käsi- ja olkavarsiin kohdistuvaa pitkäaikaista lihasjännitystä, koska jännittynyt lihas puristaa verisuonia, jolloin verenkierto heikkenee.
- nitron voi ottaa ennaltaehkäisevästi ennen yhdyntää
 - huom! viagra ei sovi nitron käyttäjälle, RR laskee

Mitä asioita neuvonnassa kannattaa käsitellä?

- kerro sydänsairauden vaikutuksesta seksuaalisuuteen, toimintahäiriöistä ja lääkkeistä
- mahdollisten pelkojen läpikäyminen
- puhu muista tavoista toteuttaa seksuaalisuutta (läheisyys, itsetyydytys)
- ohjaa lantionpohjalihasten harjoituksissa
 - apua haluun, verenkiertoon ja erektioon
- ohjaa nitrojen käytössä ennen seksiä
- kerro kuormittavista asennoista
- suosittele naisille liukuvoiteen käyttöä
- ohjaa erektiohäiriöiden kohdalla lääkäriin / seksuaalineuvojalle
- suosittele hyviä elämäntapoja

Diabetes ja seksuaalisuus

- seurannaissairaudet (ateroskleroosi, neuropatiat) voivat aiheuttaa kiihottumis- ja orgasmivaikeuksia sekä miehillä **erektiohäiriöitä**
 - 50%:lle kehittyy erektiohäiriö 10 vuodessa sairauden toteamisesta
 - 12%:lla erektiohäiriöt ovat diabeteksen ensioireita
- **Hoito:**
 - Tabletit: Levitra, Viagra, Cialis, Uprima
 - Virtsatiepuikot: Bondil
 - Pistokset: Caverject, Phentolamin, Papaverin, Trimix
 - Muut: alipainepumput, penisproteesit, verisuonikirurgia, psykoterapia

Syöpä ja seksuaalisuus

- omien tunteiden kohtaaminen
 - Suru, viha, masennus
- muutokset kehossa
- pelko seksistä nauttimisen kyvyn menettämisestä

Hoitojen aikana:

- haluttomuus yleistä
- tunnottomuus sukupuolielinten alueella
- limakalvojen kuivuus
- yhdyntäkipu
- erektiohäiriöt
- minäkuvan muutos

Leena Rosenberg:
Seksuaalisuus ja
syöpä

Neurologiset sairaudet

- neurologiset sairaudet vaikuttavat usein seksuaaliseen haluun ja heikentävät seksuaalista aktiivisuutta
- sairauteen voi liittyä raajojen halvaus- tai spastisuusoireita, tunnon häiriintymistä, virtsarakon toiminnan häiriöitä ja genitaalien reagoimattomuutta
- seksuaalisuus muuttuu herkästi erilaisissa aivojen sairauksissa tai tunnetilojen muutoksissa
- aivohalvaus, ms-tauti, parkinson

Muistisairaudet ja seksuaalisuus

- seksuaaliset tarpeet ja odotukset säilyvät
 - kyky ilmaista ajatuksia, tunteita ja tarpeita muuttuu
 - persoonallisuus muuttuu
- tärkeää tunnistaa ja hyväksyä erilaiset tunteet ja niiden mukanaan tuoma käyttäytyminen
 - mielikuvat, joissa muistisairas elää, ovat hänen sisäinen todellisuus, eivät harhoja
- muistisairas näkee parisuhteen usein myönteisempänä kuin terve puoliso
 - ei kykene enää huomioimaan puolison toiveita ja tarpeita
 - terve puoliso voi kokea tämän itsekkäänä

Muistisairaudet ja seksuaalisuus

- parisuhteessa kommunikaatio ja vuorovaikutus ovat tärkeitä asioita
- muistisairauden edetessä oikeiden sanojen löytäminen voi olla vaikeaa ja kommunikointi vaikeutuu
- myös puheen ymmärtämisessä voi olla vaikeuksia

Muistisairaudet ja seksuaalisuus

- parisuhde voi muuttua hoivasuhteeksi
 - terveen puolison vastuu kasvaa
- voi olla, ettei seksuaalisuus kiinnosta ollenkaan tai sitten saattaa esiintyä hyperseksuaalisuutta
- erilainen kosketus, hellyys ja puolison arvostaminen tärkeitä asioita

Seksuaaliset käytösoireet

- tavallisimpia ovat seksuaalisväritteiset puheet ja ehdotukset, luvaton toisen ihmisen intiimialueiden koskettelu ja julkisissa paikoissa masturbointi
 - kohteena voi olla puoliso, omat lapset, hoitohenkilökunta tai aivan vieraat ihmiset
- kyse voi olla kontaktin ja huomion saamisen tai läheisyyden ja hellyyden tarpeista
 - ilmaisee itseään olemassa olevilla kyvyillään ja tulee väärin ymmärretyksi
- kohtaamisessa voi käyttää ohjaamista omaan huoneeseen, puheen kääntämistä muihin, potilasta kiinnostaviin asioihin tai sopivan huumorin käyttöä

Lääkkeet ja seksuaalisuus

- masennus /psykelääkkeet
 - halua heikentävä vaikutus
 - erektiohäiriö
 - emättimen limakalvon kuivuminen
 - orgasmivaikeudet
- epilepsialääkkeet
 - voivat heikentää halua ja kiihottumista
 - erektiohäiriöt
- verenpainelääkkeet